

Álom hava

1. A tények. Ma este 18.05-kor mutatták be az Uránia filmpalotában az ÁLOM HAVA c. szerb—magyar történelmi mozit. A film forgalmazója az Anjou Lafayette - Tér Híradónk oszlopos olvasója - meghívott a díszbemutatóra, melyre örömmel el is mentem. (Ők forgalmazták a Lovasíjászt is 1 éve...)

2. A film 112 perc hosszú. A helyszín nagyjából végig egyetlen templom (az aracsi pusztatemplom) Szerbiában. Időnként a kietlen táj, de 85%-ban ott vagyunk végig a romos, egykor nagy ívű szent helyen. A film úgy reklámozza magát: „Egy film, amely szól az elhallgatott magyar ősiség titkairól.” A filmben megjelennek szakrális királyaink: időrendben visszafelé: Mátyás, Szent László és Attila. (A Mátyást alakító szereplő, ha jól vettem ki a rendező szavait, 3 napja halt meg, nem érte meg a premiért...)

3. A film szereplői kb. 4-5 fő, akik 1690-ben pár évvel a török eltakarodása után a TELJESSEN kietlen 100 km²-en összeverődnek rongyos, koszos ruhákban. Élelem nélkül, víz nélkül. Az alaphelyzet már egy NYOMOR és KESERGÉS, ELHAGYATOTTSÁG, SORS NÉLKÜLISÉG. Ám...

4. Innentől pedig szubjektívbe váltok. 15 perc telt el, mire felfogtam bármit is a filmből. Hogy hol vagyok, mit látok. Sőt, a beszédet sem értettem. Tájszólás, régies nyelvezet mind a 112 perc. 15 percig úgy ülni egy moziban - türelemmel - hogy felfogjak legalább EGY mondatot. De hagytam. Vagy totál bukás lesz, vagy valami, amit még nem éltem meg és tanulnom kell. Megsúgom előre: az utóbbi lett igaz.

5. Összeverődik egy írástudó deák egy ördög-fajzat kísértő, egy fiát elvesztett apa és a legszebb karakter, egy öreg tudó ember egy középkorú lánnyal. Ott ülnek a romtemplomban. Próbálnak tüzet rakni, de nem amolyan túlélő film módján. Hanem lassan. Fáról fára, gallyról gallyra. És

tépelődnek. Veszekednek, egymásnak esnek. Egyik kárhoztatja az istent, a másik lehurrogja ezt. A harmadik megoldást vár a deáktól, a deák csak sápítózik és mereng. ÉS NEKI jelennek meg a királyok. A lerombolt templom oldalhajójában. Csak neki. Szép sorban és mind számon kér, okít, emlékeztet, utasít, kér. Dorgál! Ezek a hangok és monológok a legmélyebb magyar lelkiismeret és az ŐSÖK üzenete. A film legértékesebb pontjai közé tartozik Mátyás beszéde, és kisebb mértékben Szent Lászlóé. - Véleményem szerint Attila nagyon rosszul van megfogva s kifejezve, ő erőtlenséget üzent.

6. A szereplők hozzák a maguk jellemét. Mindenki a magyarság egy-egy széthúzó jellemzője. A tudó öreg tarsolyából köles magot oszt, de a többiek kiverik egymás kezéből - mondván - nem ez a megoldás, hogy vessünk... A semmi közepén, a halál közepén. A lánya a nádasba akar visszamenni, ahol eddig is túléltek, koszosan, fagyosan. Mert érzi a veszélyt. És a nő - a film egyetlen női szereplője - aki Boldogasszony-imákat mond és fohászodik és az élő lelkiismeret is valahol - valóban érzi a veszélyt. A film végére az ördög-fajzat megöli a tudó öregot, megerőszakolja a lányát, és még a deákot is leszúrja. Mert az csak álmodozik, hiába kapja meg az ősök üzenetét, a FÉMCSÁKÁNYT. A tudó ember átadja neki, mert ő már meg akar halni. Az ördög el is intézi. A lányával együtt... De a deák nem elég erős és az életével fizet.

7. A meggyalázott nő összeszedi vánszorogva, jajgatva, hasát fogva az ŐSÖK CSÁKÁNYÁT és megszüli az ördögfattyat. Így ér véget a film, hogy a mocsárban a dagonyába menekült ördögöt is kihúzzák (mert mégiscsak ő a gyerek apja és - ahogy talán Szent Ágoston tanítja - az ördögöt is jóvá kell szeretni) és tántorogva elviszik magukkal, mert kell a dolgos kéz. És a nagy üzenetek egyike:

A KOSZT, a rádragadt mocskos sarat ITT KELL LEDOLGOZD. Nem odaát... Ez a film végén keményen ÜT!! Ez a **ba*zd meg „magyar”!!! Te álmódzó senkiházi. Nem fogtad még fel, hogy te kurtad el? - És nem az Isten hagyott itt? Küldtem neked magokat. Tudó embert, imádkozó lányt, zenét játszó citerást, égi jelenést. És mit tettél te?** Sipáskoltál és elvesztettél mindent. Kihullott kezedből a Szent Tárgy. A védelmed hiányában meggyalázták a lányokat. Mindent, mi szent, mi érték, mi lehetőség volt. Nem az Isten hagyott el!

8. Persze van más üzenet is. Több tájszólásos kiszólás ül és üt. Tanít. Néha mosolyt ad. Bár a filmben 88%-ban semmin sem lehet nevetni. A teremben csak néha egy egy aprócska szájelhúzás. Sok-sok beszéd van a filmben, végig figyelni kell. Leköti az embert, csak 2x estem ki egy-egy pillanatra, de nem zavaróan állt meg a hatás. Vitt tovább.

9. A 17. sz.-ban mi történt? Aki megmaradt Mohács után és nem fegyverkezett Erdélyben, az beállt a jezsuita-katolikus Bécs alá. Megőrizte vagyonát, de elaljasodott a fénye. A nőt nem fénymag termékenyítette, hanem a pokol csatlósa. Ezekből lesznek a nemes fiaink. Romlik a gén, a sejteket „átnemesíti” a fattya...

10. A film végén külön kiemelten megköszönik az alkotók dr. Papp Lajos és Böjte atya és még mennyi név... közreműködését (?). A filmben csuvas népdalok, archaikus, autentikus ruhák, tárgyak jelennek meg.

11. A filmet várhatóan mozik nem nagyon fogják játszani. Vállalhatatlan nekik!! Ellenben májusban már lehet majd keresgélni - tudtam meg a forgalmazótól - (és én is jelzem, ha értesítenek, hol látható). A művészmoziban valószínűbb...

12. Aki 1 bites aggyal moziba megy, annak ez lesz élete legrosszabb filmje, ami után hányni fog. Aki 2 bittel megy el erre a mozira, az semmit sem ért meg belőle, mert nincs látvány, nincs hangeffekt, nem durran és robban semmi, bár van (nemi)erőszak és leszúrt emberek. MÉGIS ezek ráutalva - jelennek csak meg.

13. A film üzen. Nagybetűvel ÜZEN. Aki már el mer gondolkodni népünk lélektanán és sorsán (5x-ösen túl van a zászlólengető, monnyonle, hagyományőrző és másmilyen „szerelmes gyermekem”-en, meg a Cobrán és az újjvilágtudaton),

annak ez a film kötelező. Egyszer. És nem is biztos, hogy meg tudja emészteni. SZEMBE KELL NÉZNI.

14. Azonban elhangzik az is, hogy itt vége is lehet a nemzetnek. A királyaink üzenhetnek, kérhetnek. Szólhatnak a vének. Aki megkapta a CSÁKÁNYT, az is ott ingadozik a régi kolostor falai között, és az ördög le is szúrja, mert ezt érdemli.

15. Nem egy forradalmi film, nem ettől mész neki a Kossuth térnek. Messze nem. Nem is lelkesít, mint egy Lovasíjász vagy K. Lajos jelenléte. Itt nincsenek hősök. A nagy mély nyomor van, ami a lelkünkben kibeszéletlen szunnyad, nem csak 1690-ben vagy azóta, hanem 1526 óta, s már talán Mátyás 1489-es (Filogon 2-ben már látható, olvasható) szavai óta...

16. Ezzel a filmmel a nemzetet gondolkodó magyar embereknek kezdeni kell valamit. És az a csodálatos benne, hogy MINDEZT FILMRE TUDTÁK TENNI. Ezt a vitát, kesergést, szenvedést, kiütkeresést. ALÉLEK vívódása. És mit ér, ha csak Krisztusért kiáltunk. Mi vagyunk itt. A mi kezünkbe adják a magot. A mi kezünkbe - pontosabban a rátermett kezébe adják az ősi CSÁKÁNYT. Más nincs, aki cselekedjen..

17. A filmben Krisztus mint Pártus herceg hangzik el. A magyarság összetevőit felsoroló részben az Akadémia magához nyúlna. Történelmi ismereteinket (már a nem hivatalosból összerakottat) nem múlja felül, de legalább használja és kimondja. (Mondjuk Mú-ig nem megy vissza, de az életidegen is lenne ebben a kontextusban).

18. A filmet Bicskei Zoltán rendezte, akinek a film végén bemutatott és kezet rázhattam vele. Egy „egyszerű”, tiszta embert láttam a szemeim át.

19. E filmnek köze sincs Hollywoodhoz. Talán még a filmekhez sem. Egy életérzést mutat be. A saját belső - romos, fedetlen - templomunkban való merengést a nemzeti kiútról. Jöhetnek és üzenhetnek az ősök, de ha a döntést nem hozza meg, akinek kell, akkor a lányainkat a sátán csinálja fel, és a királynak valót pedig egy pillanat alatt leszúrja. (A moziba velem tartott társam azt mondta a film után: „nem ugyanez van ma is?”, mint 1690-ben?)

Kökemény magyar reality. Minden más csak álmódzás.

Végletes film. Erős tűréshatárral. Bele a közepibe. KÖSZÖNÖM, HOGY ELKÉSZÜLT és HOGY LÁTHATTAM. Fájdalmasan gyönyörű!

